

Зоран Васиљевић¹

**ДОЦ. ДР РАНКО ВУЛИЋ
ФИНАНСИЈСКО ПРАВО**

(Правни факултет Универзитета у Бањој Луци, 2015, стр. 311)

На заласку 2015. године, пред нама се појавио уџбеник доцента Ранка Вулића намијењен студентима Правног факултета Универзитета у Бањој Луци, под насловом «Финансијско право». Намјера аутора је била да, како сам наглашава, презентује једну националну правну дисциплину, која изучава правне прописе који се односе на прикупљање, распојелу, управљање и трошење средстава у циљу задовољења потреба одређене државе.

У овом уџбенику се, дакле, обрађује финансијско право Републике Српске у оквиру којег је обухваћено њено буџетско и пореско право. Аутор је, притом, користио 59 извора у облику уџбеника, монографија и научних чланака, написаних претежно од стране аутора са ових простора, али је коришћено и шест извора на француском језику. Поред тога, коришћена је и обимнија законска и подзаконска грађа, углавном Републике Српске (33 закона и 3 подзаконска акта).

За финансијско право се данас може рећи да представља самосталну правну дисциплину, која спада у област јавног права. У старијој литератури оно се сматрало дијелом науке о финансијама или дијелом управно-финансијског права. На правним факултетима ова научна област се предавала у оквиру предмета (Јавне) Финансије и финансијско право. Финансијско право је, међутим, чисто правни предмет, а не економски, па се може изучавати са минималним позивањем на науку о јавним финансијама. Наука о

---

¹ Доцент на Правном факултету Универзитета у Бањој Луци

јавним финансијама бави се изучавањем прихода, расхода и рачуноводства јавних колективитета (државе, нижих државних организационих јединица, фондова социјалног и пензионог осигурања и јавних установа). Према томе, јавне финансије су економски, а финансијско право правни аспект државних (јавних) финансија. Предмет финансијског права је скуп правних норми које регулишу државне (јавне) приходе и расходе. Те правне норме, по правилу, нису сакупљене у једном закону или законнику, него се налазе у различитим законским и подзаконским актима.

У првом дијелу овог рада (стр. 30-79) обрађена је историја пореза, историја економских идеја и идеологија, те је указано на чврсту везу између пореза и развоја политичких институција, нарочито парламента. Доста пажње је посвећено и економским појмовима и идеологијама као што су меркантилизам, физиократизам, либерализам, државни интервенционизам, држава благостања, централно планирање привреде, дирижизам, и сл.

У другом дијелу рада приказано је финансијско законодавство Републике Српске, које је изузетно жива материја позитивног права. У уводу (стр. 80-89) се објашњавају основни појмови државне привреде (јавне службе, концесије, јавно-приватно партнерство, и сл.). Након тога, аутор прво описује буџетски систем Републике Српске (стр. 90-104), а потом и пореско право (стр. 104-305), које обухвата и највећи дио уџбеника. У овом дијелу се анализирају појам пореског права, елементи опорезивања и поједине врсте пореза, схваћених у ширем смислу (порези на доходак грађана, порез на добитке од игара на срећу, порез на добит, порези на имовину, порези на потрошњу, акцизе, путарине, царине, таксе и накнаде). У оквиру пореског права, аутор анализира и Закон о доприносима, сврставајући и ову категорију прихода под појам пореза у ширем смислу. На крају је представљено и неколико значајнијих закона, као што су Закон о пореском поступку, Закон о одгођеном плаћању пореског дуга, Закон о фискалној одговорности и Закон о пореском савјетовању. Приказујући конкретан буџетски и

порески систем, аутор се углавном чврсто држи законских текстова, чиме се долази у ситуацију да резултати рада могу бити врло брзо демантовани од стране законодавца. Ова опасност се може избјећи писањем измјена и допуна уџбеника, и на тај начин вршити усклађивање грађе у уџбенику са новом законском и подзаконском материјом.

Аутор наводи да је користио више научних метода из области методологије друштвених наука у креирању дјела, прије свега историјски, нормативни, упоредноправни и лингвистички. Историјски метод је примијењен при учењу о настанку и развоју пореза, буџета и парламента који га доноси, те о настанку и развоју економске мисли о државном интервенционизму и економском либерализму. Нормативни метод је примијењен у проналажењу норми које регулишу предмет финансијског права не само у финансијским законима, него и у уставу, управним законима, прекршајним законима, кривичним законима и др. Упоредни (компаративни) метод се користио при поређењу појединих законских рјешења у Републици Српској са сличним рјешењима у другим државама (примјер: Закон о пореском савјетовању). Коначно, лингвистички метод је коришћен у критици неадекватних превода правних термина у законским текстовима који су преведени или преписани.

Иако је финансијско право правна дисциплина која спада у област јавног права, оно има своју повезницу и са облашћу пословног права. Наиме, привредна друштва у Републици Српској су обвезници пореза на добит, као и осталих обавезних давања према законима Републике Српске. Ова дисциплина има и велики значај у пракси, с обзиром да се њоме може бавити и дио свршених студената Правног факултета, који се нађу у једној од сљедећих улога: порески савјетници, инспектори у Пореској управи Републике Српске, правни савјетници у ревизорским или књиговодственим бироима, службеници у републичкој или локалној администрацији, и др.

С обзиром на све наведено, овај уџбеник, осим за студенте, којима је првенствено намијењен, може имати и ширу примјену у пракси. У том циљу, дајемо подршку аутору да у наредним издањима још боље разради материју коју нам је презентовао, обогати је како у теоријском, тако и у практичном смислу (нпр., судска пракса), како би био од што веће користи ширем кругу читалаца.